

La transmissió dels valors

Carla Riestra González de Ubieta

Tinc la certesa que tots nosaltres podríem aportar alguna cosa sobre els valors humans, no només com a persones, sinó també des de l'experiència com a pare o mare, fill, germà, docent, amic...

Podríem dir que la societat canvia i evoluciona constantment, i també els seus valors, o com a mínim la seva escala de valors. Actualment donem prioritat o preferència a coses que fa poc temps situàvem en un segon pla, com els diners, el poder, l'èxit... Tot això ocupa ara un lloc primordial en la nostra escala i hem deixat de banda els valors que donen un veritable sentit a la nostra vida, com ara la solidaritat, la disciplina, l'austeritat, la fidelitat, l'honradesa, l'amistat, la gratitud, la caritat, el respecte, la tolerància, la justícia, etc. La societat canvia, i amb ella la jerarquització dels valors.

Si la diferent jerarquització dels valors és la que constitueix l'escala moral de cada individu, aquell per a qui el fonamental siguin els diners, el plaer o el lucre, tot l'esclavitzarà i el condicionarà a la seva consecució i difícilment entendre els valors com l'honestat, la disponibilitat, l'altruisme, la senzillesa i tants altres valors humans que no tenen res a veure amb allò material.

Per tot això és tan important educar en valors els nostres joves; la futura generació que, a la vegada, haurà d'estar preparada per saber transmetre aquests valors a la següent generació, i així successivament, fent d'aquest món un lloc millor.

Els valors ens permeten trobar sentit al que fem, responsabilitzar-nos dels nostres actes i prendre decisions amb serenitat i coherència. Si un nen creix sense valors, se sentirà perdut, insegur i temorós, i aquesta mancança de valors influirà directament en la seva conducta, que serà imitada pels seus descendents, ja que els més petits reproduïen el que veuen en els adults. D'això, no n'hi ha dubte.

Actualment hi ha una certa tendència difusa entre els nostres joves que obliga a buscar exemples, estils i models temptadors i extravagants com els de molts esportistes d'elit multimilionaris, actors i actrius, cantants, *top models*..., tots extraordinaris. Són els nous ídols socials, perquè són joves, famosos, atractius i molt rics. La seva estètica és imitada per milions de joves i les empreses de moda se'ls disputen amb contractes milionaris. Molts d'aquests ídols mostren una aparença externa desitjable, però gens d'autenticitat i profunditat per dins.

Veig amb tristor adolescents i joves que només se senten segurs portant roba de marca o mòbils d'última generació. Ningú no els ha educat per defensar-se davant la manipulació, la falsedat i el domini que exerceix la publicitat enganyosa i descontrolada, i tampoc no ho podran fer els educadors i els pares sense criteri, tan esclaus com els propis fills. És per aquest motiu que els nostres joves necessiten avui molt més la formació que la informació. I és en aquest punt on els adults hem de predicar amb l'exemple, els hem de servir de models i guiar-los en la seva evolució, sobretot durant els primers anys de l'adolescència.

Instaurar en la nostra societat una *pedagogia dels valors* és educar l'home perquè s'orienti, i si el *món dels valors* pot servir de guia a la humanitat en les seves aspiracions de pau i fraternitat, per la mateixa raó haurien de servir de guia a l'individu en els seus desitjos d'autorealització i perfeccionament.

Una generalitzada i dominant convicció egoista per tenir i atresorar sense mesura ens ha corromput el cor i la consciència, i ens ha fet oblidar el sentit de la generositat, l'hospitalitat i la cordialitat fins a deshumanitzar la consciència humana. Entre uns i els altres, rics i pobres, milers de milions de persones viuen avui frustrades, per motius, en el fons, molt similars. Avui més que mai els estats depressius i la soledat es manifesten en milions d'éssers humans necessitats d'amor, atencions i respecte. Les malalties i el patiment, la soledat, la pobresa i la misèria, i les desgràcies poden alleujar-se en gran mesura amb un sincera calor humana i accions d'acollida plenes de delicada tendresa i sincera cordialitat fraternal.

Demanem la pau al món, ens manifestem a favor dels drets humans, exigim als nostres polítics transparència i ètica, fem una crida a la justícia, a la tolerància i a l'equitat..., però sovint no som capaços de promoure i transmetre entre nosaltres i els més joves tots aquests valors. Abans de demanar i exigir, cal oferir, propagar i contagiar amb l'exemple.

Una vegada vaig llegir en una escola de Bolívia un cartell que deia *Educando a los niños evitaremos castigar a los hombres*. Aquesta frase ens pot fer reflexionar al voltant dels valors humans que aquí tractem, ja que si un adult manifesta una conducta inadequada que el perjudica a ell i a la societat, segurament sigui deguda a una manca de transmissió de valors durant els seus anys d'evolució.

Uns dels propòsits essencials de la nostra educació és formar un jove amb principis i valors que li permetin afrontar les complexes situacions, assimilar canvis i trobar solucions encertades als problemes del món modern.

Els valors reflecteixen la personalitat dels individus i són l'expressió del to moral, cultural, afectiu i social marcats per la família, l'escola, les institucions i la societat que ens ha tocat viure.

Som tots –pares, docents, polítics, metges, empresaris, cooperants, esportistes, religiosos...– hereus i portadors d'un carisma educatiu que tendeix a la promoció d'una societat cada vegada més diversa i canviant. Per això tenim el deure de promoure els autèntics valors humans, en particular, els dels menors, per ajudar-los al seu desenvolupament humà i a la construcció d'un món més equitatiu, més just i més saludable.

Carla Riestra González de Ubieta,
llicenciada en geografia i història, professora de ciències socials i cooperant.
Coordinadora de les XIV Jornades de la SAC